

ตอน

ดร.วิฑูรย์ สิมโชคดี
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ความยั่งยืนบนความปลอดภัย

ผู้ คนส่วนใหญ่อยากมี “ชีวิตที่ดีขึ้น” (ชีวิตที่ดีกว่าเดิมที่เป็นอยู่) ด้วยกันทั้งนั้น

ปัญหาอยู่ที่ว่า เขาเหล่านั้นมี “ทางเลือก” หรือมี “โอกาสเลือก” มากน้อยเพียงใดเท่านั้นเอง

หนึ่งในทางเลือกของการดำรงชีวิตก็คือ การทำงานได้อย่างปลอดภัย

เพราะการทำงานอย่างปลอดภัยจะทำให้เราทุกคนมี “คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น” โดยเฉพาะในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับ “ชีวิตการทำงาน” (Better Quality of Working Life: OWL)

การทำงานได้อย่างปลอดภัยจึงเป็นยอดปรารถนาของพวกเราทุกคน ทั้งในระดับที่รู้ตัวและระดับที่อยู่ลึกในจิตใต้สำนึก

เรื่องนี้จึงสอดคล้องกับ “**ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์**” (Hierarchy of Needs) หรือ “**ทฤษฎีการจูงใจ**” ของอับราฮัมมาสโลว์ (Abraham Maslow) ในลำดับขั้นที่ 2 เรื่อง “ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย” ด้วย

ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยจึงครอบคลุมถึงความมั่นคงในหน้าที่การงานและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อันหมายรวมถึงการมีความปลอดภัยในการทำงาน การได้รับสวัสดิการสังคมและสวัสดิการจากองค์กรที่ทำงานในจำนวนที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะประกันถึง “ความมั่นคงและความปลอดภัย” ของเราทุกคนได้

คือ นอกจากดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปลอดภัยแล้ว เรายังมีงานทำเพื่อเลี้ยงชีพอย่างมั่นคงด้วย ไม่ใช่ตกงานหรือถูกเลิกจ้าง (อย่างไม่เป็นธรรม) โดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว หรือบาดเจ็บ พิการ หรือตายกันง่ายๆ ในโรงงาน หรือสถานประกอบการต่างๆ

เรื่องของ “ความปลอดภัยในการทำงาน” จึงควรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเทียบเท่าเคียงไหล่ เช่นเดียวกับ “ความมั่นคงในการทำงาน” เพื่อจะได้ทำให้เราทุกคนมี “ชีวิตที่ดีขึ้น” หรือมี “คุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น” นั่นเอง และควรจะต้องมีความสำคัญเคียงคู่เสมอกันกับเรื่องของ “สิ่งแวดล้อม” หรือ “การป้องกันมลพิษ” ด้วย

ปัจจุบันมีแนวคิดและปรัชญาของ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Sustainable Development) มักจะผูกติดกับเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ยังมีได้นำเอาเรื่อง “ความปลอดภัยอย่างยั่งยืน” ผงกเข้าไปเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของแนวความคิดดังกล่าวอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

ในความเป็นจริงแล้ว หนึ่งในเจตนารมณ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนก็คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม (โลก) อย่างยั่งยืนนั่นเอง

การพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงเป็นเรื่องของการเพิ่มผลผลิต หรือสร้างผลผลิตภาพของมนุษย์ (Human Productivity) ให้สูงขึ้นด้วย

การผนวกเอาแนวความคิดของ “ความปลอดภัยอย่างยั่งยืน” เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของแนวความคิดในเรื่องของการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงเป็นเรื่องที่เรามองข้ามไม่ได้เลยและจะข้ามไม่ได้ด้วย

เพราะ “การอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์” มีค่าที่สุด

หากปล่อยให้บาดเจ็บ พิการ หรือทุพพลภาพจากอุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัยในที่ทำงาน หรือในที่สาธารณะดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เราจะมุ่งหวัง “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ได้อย่างไร

เมื่อเราให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมากเพียงใด เราก็จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย (และอาชีวอนามัย) มากขึ้นเพียงนั้นด้วยการพัฒนาจึงจะสมดุลการพัฒนาจึงจะยั่งยืนอย่างแท้จริง

ความปลอดภัยอย่างยั่งยืน จึงต้องอาศัย “มาตรการเชิงรุก” (Proactive Measures) หรือการป้องกันไว้ก่อน (เช่นเดียวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) โดยการออกแบบให้ปลอดภัย หรือการออกแบบให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้นเลย (Right the First Time) คือ ต้องเลือกใช้มาตรการแก้ไขปรับปรุงหลังเกิดเหตุให้น้อยที่สุด

พูดง่ายๆ ว่า นอกจากจะมีมาตรการให้มี “วิธีการทำงานที่ปลอดภัย” แล้วเรายังจะต้องสร้าง “สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย” ด้วย

การคิดแบบองค์รวม โดยการผนวกแนวความคิดทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม (และการเมือง) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว จึงน่าจะทำให้เราสามารถบรรลุถึงเป้าหมาย “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

เราต่างทราบดีว่า ทั้งคนและสิ่งแวดล้อม เมื่อถูกทำลายไปแล้ว เป็นเรื่องยากที่จะสร้างขึ้นทดแทนดังเดิมได้ โดยเฉพาะเรื่องของ “คน”

ทุกวันนี้ ผมได้แต่เฝ้าพัฒนาการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้าไปอย่างเป็นปึกแผ่นในบ้านเรา ในขณะที่พัฒนาการด้านความปลอดภัยได้แต่ไปเรื่อยๆ

เรื่องของความปลอดภัยในการทำงานนี้ ถึงเมื่อผมก็จะป่นของ ผมไปเรื่อยๆ **ครับผม !** TPA